

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Sect. 1. Supponuntur aliqua faciliora de ministro Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

de voluntate indirecta, an sufficiant ad valorem Sacramenti.

SECTIO VII. An intentio Ministri debeat esse circa materiam determinatam.

SECTIO VIII. Quid dicendum sit quando fuerint due intentiones contrariae; quae illarum praevalere debeat.

SECTIO IX. De obligationibus Ministri Sacramentorum.

SECTIO X. De obligatione Ministri non ministrandi Sacramentum indigno, ubi peculiariter de peccatore occulto in publico petente.

SECTIO XI. Obiectiones contra superiorem doctrinam, & alia dubia circa idem Sacramentum Eucharistiae.

SECTIO XII. Quid circa hoc dicendum sit de alijs Sacramentis.

SECTIO XIII. Vtrum in Sacramento Matrimonij sit eadem obligatio Parochi, non ministrandi illud indigno.

SECTIO XIV. Vtrum coniux ipse, quatenus Minister Sacramenti, peccet mortaliter contrahens matrimonium cum peccatore: ubi, an ex hoc etiam capite peccet graviter Catholicus ducens uxorem haereticam.

DE Ministro singulorum Sacramentorum in particulari pertinet ad Tractatus de singulis etiam in particulari: nunc solum dicemus aliqua communia Ministris omnium Sacramentorum.

SECTIO I.

Supponuntur aliqua faciliora de Ministro Sacramenti.

Supponendum primum, solos homines esse posse ex vi praesentis institutionis Ministros Sacramentorum novae legis. Hoc est certum apud omnes, & colligitur ex Sacramentorum institutione, ex vi cuius hominibus solis data est potestas ea ministrandi, ut patet in Eucharistia, de qua Apostolis dictum est: *Hoc facite in meam commemorationem*; & de Baptismo: *Baptizate omnes gentes*. & de Extrema-unctione: *Inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, ungentes eum*; & de Poenitentia: *Quorum remissionis peccata, remittuntur eis*; de Ordine, & Confirmatione, constat Ministrum regulariter debere esse Episcopum; denique de Matrimonio constat, non posse fieri nisi inter homines, qui simul sunt contrahentes & ministri. Cum hoc tamen fiat, quod ex privilegio, & dispensatione Divina aliquando Angeli sacramenta ministraverint, ut de S. Amphilocho narrat Nicephorus lib. 11. Hist. cap. 20. fuisse ab Angelis consecratum Episcopum, quam consecrationem alij Episcopi postea ratam habuerunt. Caterum in eo casu, & similibus, si qui essent, videretur Deus potestate sua, dans eundem effectum, quem daret Sacramentis absque vera & rigorosa positione eiusdem omnino sacramenti. Cum enim sacramentum nostrum includat verba humana, & actiones humanas, imò actiones hominis habentis talem potestatem, Sacerdotalem, v. g. vel Episcopalem, quales non sunt actiones Angelicae, fatendum est, non fieri tunc sacramentum omnino eiusdem rationis cum nostris, sed poni eundem effectum per

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

aliud medium aliquantulum diversum. Imò si attente legatur illa historia de S. Amphilocho, fortasse nec interuenit ibi consecratio Sacramentalis; hæc enim debet esse actio sensibilis, ut constat ex definitione Sacramenti: illa autem consecratio non videtur fuisse sensibilis, sed tota intellectualis & spiritalis, seu in ordine ad mentem, non ad sensus externos. Sic enim indicat Nicephorus loco citato, cum dicit: *Angelos Deum misit, qui mystica & arcana benedictione, & Episcopali arrogatione eum dignati, intellectuali modo consecrarunt*. Si ergo fuit intellectualis solum consecratio, non fuit sensibilis, atque adeò nec proprie Sacramentalis.

Magis posset dubitari de hominibus non viatoribus, sed gloriosis, & comprehensoribus, an ex vi praesentis institutionis possent valide sacramenta ministrare. Afferat enim Suarez hic disp. 13. sect. 1. cum alijs, quibus favere videtur S. Thomas hac q. 64. art. 7. ad 2. Et ratio videtur esse, quia concurrunt ex parte Ministri omnia necessaria, cum sit verus homo, & potens exercere actiones humanas, & proferre verba humana.

In hoc puncto certum est apud omnes, animam separatam, licet retineat characterem, non tamen posse ministrare sacramenta valida, sicut nec possunt Angeli; quia nec etiam anima est homo. Ex hoc videtur inferri, nec hominem gloriosum in statu comprehensoris, licet retineat characterem, posse esse validum ministrum nostrorum Sacramentorum. Non enim arguitur bene ex retentione characteris ad potestatem ministrandi sacramenta pro illo statu. Nam in primis post diem iudicii omnes Sacerdotes retinebunt characterem suum, & tamen nunc non poterunt consecrare Eucharistiam, non solum ex defectu materiae panis, & vini, sed etiam ex defectu potestatis, quam scilicet acceperunt solum ad consecrandum in hoc mundo ante diem iudicii, ut videtur colligi ex Paulo 1. ad Cor. 11. in illis verbis: *Quotiescumque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat*; ubi iuxta communem interpretationem explicatur institutio sacrificij Eucharistici facta solum pro tempore huius mundi, duraturi usque ad consummationem.

Secundò, de Extrema-unctione, quantum ex verbis Iacobi colligi potest, quibus eius sacramenti essentiam declarat, videtur à Sacerdote viatore debere ministrari: *Inducat, inquit, Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum*, &c. ubi in primis pro ministro petitur Presbyter Ecclesiae; ille autem, qui non est viator, iam non est intra hanc Ecclesiam; neque est Presbyter Ecclesiae, sed fuit. Requiritur etiam oratio fidei, id est, quae procedere possit ex fide, qualis plane non esset oratio hominis beati, quae non procederet ex fide, sed ex visione clara. De Matrimonio item certum est, non posse suscipi, aut ministrari, nisi à viatoribus, cum eius vinculum non duret nisi usque ad mortem coniugis, & per consequens sit proprium huius vitae. Unde credi potest, idem requiri in omnibus Sacramentis. Ratio autem à priori videtur esse, quod sacramenta data sunt Ecclesiae, ut ministrarentur iis, quae sunt intra Ecclesiam ab ipsa Ecclesia visibili militante per suos Ministros, quales non sunt ij, qui iam sunt extra hunc mundum, & qui nullo modo subiacent directè, vel indirectè Ecclesiae. Denique, qui credat Episcopum damnatum, qui sit in inferno cum anima, & corpore, habere potestatem ad conferendum Ordinem, vel sacramentum Confirmationis alteri damnato, qui ibi esset cum corpore, & anima? Certè, si id

posset

2.
Dubium est de non viatore.
Suarez.
S. Thom.
Ratio dubitandi.

Certum est animam separatam, non posse ministrare.
Idem inferatur de homine in statu comprehensoris.

Probat ex Sacramento Eucharistiae.

1. Cor. 11.

3.
Probat ex Sacramento Extrema-unctionis.

Ratio à priori.

Confirmatur, nec quis dicat Episcopum damnatum posse conferre Ordines.

K. 3 posset

posset facere, faceret utique ex odio in Deum, ad irrogandam iniuriam Sacramentis Christianis. Dicere autem, quodd potest quidem id facere, sed impeditur à Deo, ne faciat. Videtur voluntarie dictum, & recurri ad miracula continua; cum facilius fuisset, & suavior providentia, si ab initio sacramenta instituta sint ita, ut requirant ad sui valorem ex parte ministri statum viatoris; atque ideo, licet character maneat in anima, non tamen potestas ad operandum pro eo statu. Fatemur, si illa anima redeat ad corpus mortale, ministraturam valida, sacramenta, sicut prius: si tamen uniatur solum cum corpore glorioso, non videtur id sufficiens ad valorem Sacramenti. Nec S. Thom. supra adductus id asseruit, sed permittit in solutione illius argumenti, quia ad propositum parum referebat id admittere, cum adhuc eo admissio, negari posset consequentia de Angelis, de quibus contendebat argumentum, posse ministrare vera sacramenta.

Obiici posset id, quod ex aliis Auctoribus refert Thomas Stapletonus in *Collethane de S. Thoma Apostolo*, scilicet anno 1120. Patriarcham quemdam Indorum, Ioannem nomine, Romam venisse, ibique Calixto II. Papæ & Cardinalibus in Consistorio testatum esse, S. Thomam Apostolum omni anno communicare solitum populum suum manu propria dignis potestatis, & retracta ab indignis. In qua narratione videtur supponi, quodd idem Apostolus celebraret, & consecraret Eucharistiam ad communicandum populum, & per consequens, quod retineat adhuc potestatem consecrandi, quam in hac vita mortali habebat. Respondeo, quidd sit de veritate illius historiae, in primis ex verbis illorum Auctorum non haberi, quod Apostolus consecraret Eucharistiam, sed solum quodd illam distribueret dignis, & negaret indignis, sicut & Angeli hoc ipsum munus exercebant cum B. Stanislao Ordinis nostri, & cum aliis Sanctis, non consecrando hostiam, sed adducendo hostiam à Sacerdote consecratâ; quod ipsum (si historia illa vera est) credibile est, fecisse Apostolum Thomam; alioquin non tacuissent Historici præcipuam actionem celebrandi & sacrificandi, magisque inauditam & singularem, ut eâ omnia referrent id, quod non ita rarum erat, ministrandi Eucharistiam fidelibus. Imò cum B. Petrus Apostolus anno Christi 610. mirabiliter in Anglia apparuisset, & consecrasset ritu Pontificio Ecclesiam suo nomini dicatam, quam die sequenti Episcopus consecraturus erat, per nuncium admonuit Episcopum, ne iterum Ecclesiam consecraret, sed *suppleat*, inquit, *quod omisimus, Dominici corporis, & sanguinis sacro-sancta mysteria*; quæ scilicet celebrari & consecrari à S. Petro Deus non voluit; ut ex antiquis Historicis refert Cardinalis Baronius, tom. 8. anno 610. Adde, si Apostolus utrumque fecit, id non ex communi lege, sed ex singulari Dei concessione fecisse; quod ab omnibus fortasse fatendum erit, cum constare non possit Apostolum cum suo vero corpore singulis annis comparuisse, totiesque repetito miraculo resurrexisse, & iterum mortuum fuisse. Quare credibilis est, animam solam cum corpore æthereo adfuisse. Si autem sola anima erat, iam omnes fateri debent, id non fecisse solum ex communi potestate, quam haberet, sed ex speciali concessione Dei; sicut si Angelus id ex simili Dei concessione faceret. Concedimus enim cum S. Thoma, & aliis, si Angelus bonus, vel anima beata, siue extra corpus, siue in corpore glorioso aliquod sacramentum ministraret, habendum esse pro sacramento valido; quia credi omnino debet, id ex peculiari Dei dispensatione factum esse, qui cum Dominus gratiæ, & Sacramentorum

sit, potest gratiam suam hoc, vel illo modo communicare, prout sibi placitum fuerit; sicut in exemplo supra relato S. Petrus, licet iam nunc Pontifex aut Episcopus non sit absque corpore, ex dispensatione tamen Diuina functus fuit munere Episcopali in consecratione Ecclesiæ, ut vidimus.

Secundò ergo principaliter supponendum est, Ministrum Sacramenti esse causam gratiæ, quæ per sacramentum confertur, non quidem causam principalem, sed ministerialem. Ministris enim concessa est vera potestas remittendi peccata per illa verba: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*; ergo Minister est vera causa ablationis peccati, & per consequens in fusionis gratiæ, ut quam peccatū deletur.

De hac ministri causatione, & influxu dubitari solet, an sit immediatus, an solum mediatum, quatenus ponit sacramentum, à quo immediatè causatur gratia. Aliqui enim volūt, effectum sacramentalem produci immediatè, tum ab ipso sacramento, tum ab ipso Ministro operante per characterem, quem dicunt esse potentiam actiuam physicè. Vnde nonnulli, quoad hanc causationem, distinguunt inter ministrum consecratum ad talem effectum, & non consecratum, qualis est laicus baptizans in casu necessitatis; & de illo affirmant concurrere immediatè, hunc autem solum mediatè per sacramentum. Denique aliqui hanc doctrinam extendunt ad sacramentum Eucharistiæ, ut quando eam ministrat Sacerdos, ipse minister sit etiam causa gratiæ simul cum sacramento, quod non esset, si ministraretur à laico. Ita Soto in 4. d. 5. q. 1. art. 1. Alioquin enim non solum infidelis, sed infans, & simia esset causa gratiæ, porrigens hostiam consecratam.

In nostra sententia ponente solum causalitatem moralem sacramentorum, facilis est decisio huius dubij. Illa enim sola est causa moralis, à qua saltem partialiter mouetur Deus ad producendam gratiæ. Deus autem immediatè solum mouetur ab ipso sacramento, & ab iis, quæ sacramentum includit in ratione sacramenti; nec est necesse, quod sacramentum includat intrinsecè personam ipsam ministris, sed ad producendam gratiam; & minister non aliter cōcurrit, nisi per ipsum sacramentum, quod ponit.

Dices, positis aliis omnibus, & ablata persona, non mouetur Deus, nec fieret sacramentum; ergo persona etiam intrat ad componendum sacramentum, & ad mouendum immediatè Deum; antequam probatur, quia anima separata cum characterē posset exercere actionem consecrandi, vel baptizandi; & tamen non fieret sacramentum ex mero defectu personæ humanæ. Respondeo, in illo casu non fore eandem actionē baptizandi, & loquendi, quæ nunc est; nam hæc actio per suam entitatem respicit hoc principium humanum completum: illa autem respiceret solum animam; non ergo manerent omnia, quæ componunt sacramentum, neque ex hoc capite necesse est, quod persona ipsa intret; satis est, si intret actio talis humana, quæ per suam entitatem respiciat intrinsecè tale principium humanum. Cæterum, cum dixerimus supra, statum viatoris requiri essentialiter ex vi præsentis institutionis ex parte ministri ad valorem sacramenti, atque ideo hæc verba, & hanc abluionem factam ab hoc Beato, non fore sacramentum validum; consequenter fatendum est, illum statum intrare partialiter ad mouendum Deum, & concurrere partialiter ad gratiam, quatenus ex illo partialiter integratur potestas requisita in ministro ad conferendum validè sacramentum.

Necesse est recurrere ad miracula.

Secus est dicendum si anima redeat ad corpus mortale.

4. Stapleton. Obiiciuntur quadam historia.

Respondetur.

Baronius.

Si Angelus aliquod sacramentum ministraret habendum esset pro valido.

sacramentum, quæ potestas est vnum ex iis, quæ integram causam moralem gratiæ conferendæ per sacramentum. Hoc tamen quicquid est, non includit personam ipsam; nam status viatoris, licet supponat personam, est tamen accedens ab illa distinctum, nec illam includens, vt constat.

9. De sacramento Eucharistiæ paulò aliter dicendum est; nam minister illius est quidem causa moralis efficiens illud, hoc est, concurrens moraliter ad hoc, vt corpus, & sanguis Christi ponantur sub speciebus panis & vini, ad quem effectum concurrat, non immediatè, sed medijs verbis, quæ profert. Ad gratiam verò sacramentalem, quæ datur suscipienti Eucharistiæ, concurrat solum remotè, quatenus conficit sacramentum, quod postea mouet Deum ad producendam illam gratiam. Vnde nec etiam status viatoris ipsius ministri mouet immediatè Deum ad conferendam gratiam, nec intrat ad componendum immediatè illud sacramentum. Si enim cetera ponantur ex dispensatione Dei per verba Sacerdotis Beati, erit idem omnino Sacramentum Eucharistiæ: intrat quidem de facto ille status viatoris ad integrandam potestatem ministri in ordine ad conferendam Eucharistiæ, & mouet partialiter immediatè Deum ad ponendum corpus Christi sub speciebus: non tamen mouet immediatè ad causandam gratiam, nec intrat ad componendum sacramentum in ratione sacramenti.

10. Denique, si sermo sit de ministro, non conscientem, sed porrigente Eucharistiæ, dicendum est, illum non esse causam moralem gratiæ, intelligendo nomine *causæ moralis* id, quod in hac materia intelligi solet, scilicet quod mouet Deum moraliter ad conferendam gratiam; Deus enim non confert gratiam intuitu illius, à quo porrigitur hostia, sed intuitu ipsius sacramenti, & in hoc pares sunt, minister consecratus, & non consecratus, siue laicus, imò & infans, aut animal brutum; solum enim concurrunt applicando physice sacramentum subiecto, in quo ipsum sacramentum operetur gratiam. Potest tamen in alio sensu, qui porrigit hostiam, dici causa moralis gratiæ, quam sacramentum confert, quatenus omnis, qui cooperatur ad aliquem finem ex intentione illius finis, dici solet causa moralis illius effectus. Sic enim qui adducit Confessarium ad aegrotum, vel Parochum, vt eum vngat, dici etiam solet causa moralis concurrens aliquo modo ad hoc, vt subiectum recipiat effectum illorum sacramentorum: & in eodem sensu qui tribuit Eucharistiæ, dicitur aliquo modo causa moralis illius refectionis spiritualis, quam intendit subiecto communicare. Hæc etiam causalitas, quæcumque est, æqualis est in Sacerdote, & laico porrigente hostiam, non tamen extenditur ad infantem, aut ad brutum, quibus deest intentio finis requisita ad causam moralem in hac significatione.

11. In alijs etiam sacramentis, vbi non est duplex minister, alter efficiens, alter tribuens sacramentum, nulla est differentia prorsus inter ministrum consecratum, & non consecratum; sed vtique æqualiter est causa gratiæ, si verè ministrat validum sacramentum, prout Baptismus, & Matrimonium, de facto valide ministrantur à ministro non consecrato. Cum enim Deus moueatur ad dandam gratiam immediatè à solo sacramento, vt diximus; & hoc idem sit, quando Sacerdos baptizat vel laicus; non est vnde magis dicatur causare moraliter gratiam illam vnus, quam alter; neque est fundamentum vllum ad id verisimiliter affirmandum.

12. Tertiò supponendum est, bonitatem aut fidem ministri non requiri essentialiter ad valorem sacra-

menti. De hoc magna fuit olim controuersia in Ecclesia propter Cyprianum, & alios Patres Africanos, qui putabant baptismum ab hæreticis collatum, irritum esse. Sed oppositum definitum fuit sæpe in Ecclesia, & in Africa etiam in Concilio Carthaginiensi 1. can. 1. Cæterum, quia totum hoc pertinet ad meram controuersiam cum Hæreticis, & quia de hoc optimè agunt Card. Bellarminus tom. 2. lib. 1. de sacramentis in genere, cap. 26. Suarez disp. 13. sect. 4. & Valquez disp. 135. quibus nihil addendum occurrat, ad alia magis controuersia transeamus.

Concil. Carthagi. 1.

Bellarmin. Suarez. Valquez.

SECTIO II.

De intentione requisita in Ministro ad valorem Sacramenti.

Controuersia est cum Hæreticis nostri temporis, qui primi, nullam prorsus intentionem dixerunt necessariam esse ad valorem sacramentorum; contra quos doctrina Catholica definita est in Concilio Tridentino, sess. 7. can. 11. his verbis: *Si quis dixerit, in ministris, dum sacramenta conficiuntur, non requiri intentionem, saltem faciendi quod facit Ecclesia, anathema sit.* & sess. 14. can. 6. vbi definitur: *si Sacerdos animus seriu agendi, & verè absoluendi desit, poenitentem non manere verè absolutum.* Et in Concilio Florentino in Decreto fidei ab Eugenio IV. post vltimam sessionem his verbis: *Hæc omnia sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona ministri conferentis sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia.* Denique Leo X. contrarium errorem damnauerat etiam in Bulla contra Lutherum, cuius error 12. erat, sacramentum validum esse, etiam si verba à ministro irrisorie, & iocose dicantur.

13.

Hæretici nostri tollunt omnem intentionem ministri.

Concil. Trident. Concil. Florent. Eugen. IV.

Leo X.

Ab hac sententia Hæreticorum absunt quidem, sed non multum Catharinus in opusculo de intentione ministri, & quidam alij docti viri eius coetanei, qui intentionem illam requisitam faciendi quod facit Ecclesia, ita videntur explicare, vt nullam aliam internam intentionem exigant, nisi faciendi actum illum externum, abluendi v.g. & loquendi, prout exterius fit ab Ecclesia. Cui sententiæ ex antiquioribus fauet Syluester in summa, verbo Baptismus 3. quæst. 12. & ex parte Paludanus in 4. dist. 6. q. 2. art. 3. & denique eam iam abolitam, & sepultam nouissimè excitare, & tueri conatus est Ioannes Marius Scribonius Gallus in Pantalithia, seu summa Theologia, disput. 1. de Sacrament. in genere, quæst. 6. & 7. vbi pro ea plures veteres, nouæque rationes, & argumenta congerit.

14.

Sententia Catharin.

Syluester. Paludanus.

Scribonius.

Ego quidem fateor, hanc sententiam, cuiuscumque sit, non ita aperte comprehensam esse definitionibus Conciliorum adductis, sicut comprehenditur Lutheri, & aliorum Hæreticorum error. Nam Hæretici nullam prorsus intentionem exigebant faciendi quod facit Ecclesia, sed dicebant, validum esse sacramentum, quantumuis Minister affirmaret, se non seriu, sed iocose, & irrisorie operari. Hi autem Auctores exigunt, non solum intentionem faciendi illum actum externum, & proferendi illa verba, (quæ intentio neque etiam ab hæreticis excludi poterat,) sed etiam intentionem faciendi illum actum, & proferendi illa verba eo modo, quo ab Ecclesia fieri, & proferri solent, hoc est, cum tali modo externo ostendente, rem seriu agi, & non iocandi gratia; qua intentione posita, dicunt, licet interius habeat intentionem illudendi, & non conficiendi verum sacramentum, eam intentionem mente conceptam, & exterius non proditam non

15.

Iudicium huius sententia.